

**Міністерство освіти і науки України
Державний заклад «Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»**

МУЗИЧНА ТА ХОРЕОГРАФІЧНА ОСВІТА В КОНТЕКСТІ КУЛЬТУРНОГО РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА

МАТЕРІАЛИ І ТЕЗИ

Т. 1

**XI Міжнародної науково-практичної конференції
молодих учених та студентів
24-25 жовтня 2025 року, Одеса**

MUSIC AND CHOREOGRAPHY EDUCATION IN THE CONTEXT OF SOCIETY'S CULTURAL DEVELOPMENT

A collection of scientific works based on the materials of the XI International Scientific and Practical Conference of Young Scientists and Students, Odesa, 2025

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД «ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені К. Д. УШИНСЬКОГО»

**МУЗИЧНА ТА ХОРЕОГРАФІЧНА ОСВІТА
В КОНТЕКСТІ КУЛЬТУРНОГО
РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА**

**Матеріали і тези XI Міжнародної конференції
молодих учених та студентів
(24-25 жовтня 2025 р.)**

1 том

ОДЕСА 2025

УДК: 37+78+792.8+008-021.1

**Музична та хореографічна освіта в контексті культурного розвитку
суспільства.** Матеріали і тези XI Міжнародної конференції молодих учених
та студентів (Одеса 24-25 жовтня 2025 р.). — Т.1. — Одеса: ПНПУ імені
К. Д. Ушинського, 2025. — 237 с.

Рекомендовано до друку вченою радою Державного закладу
«Південноукраїнський національний педагогічний університет імені
К. Д. Ушинського». Протокол № 6 від 27.11.2025 р.

Рецензенти:

Мартинюк Тетяна Володимирівна, доктор мистецтвознавства, професор,
завідувач кафедри-професор кафедри мистецьких дисциплін і методик
навчання Університету Григорія Сковороди в Переяславі;

Білова Наталія Костянтинівна, кандидат педагогічних наук, професор,
професор кафедри теоретичної, музично-інструментальної та вокальної
підготовки, Державний заклад «Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

Матеріали і тези друкуються в авторській редакції.

Технічний редактор Ірина ЛЕВИЦЬКА

Руслан ІСОВ,

здобувач другого (магістерського) рівня
вищої освіти, ДЗ «Південноукраїнський
національний педагогічний університет
імені К. Д. Ушинського»

Науковий керівник: кандидат
педагогічних наук, старший викладач
М. О. Федорець

ЖАНРОВЕ РОЗМАЇТТЯ ТА СТИЛІСТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ БАЯННОЇ МУЗИКИ В МИСТЕЦТВІ УКРАЇНИ

Українське баянне мистецтво охоплює широкий спектр явищ, серед яких: художня творчість – композиторська та виконавська діяльність у галузі сольної й ансамблевої баянної музики; професійна освіта – викладацька практика, методичні й педагогічні розробки; технічна еволюція інструмента, а також трансформація його соціальних функцій. Усе це комплексно відображає процеси, що відбуваються у сфері сучасного баянного мистецтва України (Безугла, 2000).

У вітчизняному музичному просторі, баян починав шлях від побутового супровідного інструмента до повноправного учасника академічної сцени, що зумовило потребу в системному осмисленні його жанрового спектра та стилістичних особливостей. На перетині фольклорної традиції, академічної композиторської школи, сформувалася значна кількість творів української баянної музики, яка поєднує еволюцію інструмента, розширення виражальних засобів і зростання виконавської майстерності.

Баянне мистецтво є відносно молодим художнім напрямом у музичній культурі України, який динамічно розвивається. Сьогодні активно формується нова наукова проблематика, актуальна для сучасного культурного простору; до наукового обігу залучаються численні історичні джерела, що дозволяє об'єктивно висвітлювати процес становлення українського баянного мистецтва та еволюцію вітчизняної музично-педагогічної думки (Козаренко, 2001, 8).

Жанрове розмаїття охоплює малі форми: прелюдії, токати, інвенції, мініатюри-стилізації народних жанрів, цикли творів: сюїти, партити, варіації, великі форми: сонати, концерти для баяна з оркестром народних інструментів або симфонічним оркестром, а також камерні склади: дуети й тріо зі струнними, духовими, ударними музичними інструментами або голосом.

Значне місце посідають транскрипції й аранжування: від барокової клавірної поліфонії до сторінок української класики та сучасної музики. У навчальному процесі транскрипції виконують функції розвитку поліфонічного слуху, артикуляції та ансамблевих компетентностей.

Стилістичні особливості баянної музики українських авторів визначаються діалогом неофольклоризму і модерної композиторської техніки. Характерними є: ладо-інтонаційні моделі, споріднені з народною мелодикою: дорійські, міксолідійські лади, пентатоніка, танцювальна метроритміка; поліфонічність і фактурна багат шаровість, завдяки готово-виборному басу; токатна моторика, регістрові контрасти, розширені прийоми звуковидобування, міхові акценти, клапанна перкусія, шумові ефекти. Камерна взаємодія зі скрипкою, флейтою, кларнетом, гобоєм, ударними, хором, підсилює темброво-фактуру баянного мистецтва.

Для системного аналізу жанрів та стилістичних особливостей продуктивним є «діагностичний апарат», який охоплює: жанр і форму твору: ладо-гармонічні й ритмічні моделі; тип фактури та рівень поліфонічної взаємодії голосів; регістрово-темброві ресурси й басову систему; виконавську складність і фізіологічне навантаження; моделі ансамблевої комунікації.

Наукові роботи В. Зубицького, А. Костенка, В. Гончарова, В. Власова та інших переконливо доводять масштабний вплив баянного мистецтва на музику й українське мистецтво загалом. Зокрема, жанрові особливості баянного мистецтва є важливими як для композиторів, так і для виконавців,

Стилістичні особливості в баянному мистецтві українських композиторів є результатом поєднання традиційних фольклорних елементів та сучасних музичних тенденцій. Це сприяє розвитку унікального звучання, яке відображає культурну самобутність України та її музичну ідентичність.

Як підкреслює відомий сучасний український композитор В. Рунчак: Співпраця композитора та виконавця має надзвичайно важливе значення, адже саме в результаті їхнього творчого діалогу досягається справжня художня цілісність. Виконавець, глибоко підготовлений до інтерпретації твору, може втілити авторський задум, тоді як композитор здатен надати важливі поради й уточнення, які недоступні виконавцеві безпосередньо, оскільки лише автор повною мірою розуміє внутрішню логіку й емоційний підтекст створеної ним музики (Гонченко, Рунчак, 2021). Таким чином, виконавський стиль постійно взаємодіє та є нерозривно пов'язаним з композиторським, що обумовлює отримання художнього результату – озвучення музичного твору.

Висновок. Поняття і сутність баянного мистецтва не є обмеженим у часі, баянне мистецтво стрімко розвивається, набуває рис різних жанрів, особливо сучасних. Важливість теоретичного знання, практичної творчості, використання різних жанрів та стилів у мистецтві баянного виконавства є важливим, для подальшого розвитку української музики.

Популяризація баянного мистецтва серед сучасної молоді сприяє поглибленню інтересу до української культури й формує ґрунт для збереження національної самобутності в умовах постінформаційного суспільства та медіа засобів масової інформації.

ЛІТЕРАТУРА

1. Безугла, Р. (2000). Баянне мистецтво в музичній культурі України (друга половина XX століття): дис. ... канд. Мистецтвознавства: 17.00.01. Київ, 2004. 3-8 с. Берегова О. Тенденції постмодернізму в камерних творах українських композиторів 80–90-х років XX сторіччя: дис. ... канд. Мистецтвознавства: 17.00.03. Київ.
2. Берегова, О. (2000). Тенденції постмодернізму в камерних творах українських композиторів 80–90-х років XX сторіччя: дис. ... канд. Мистецтвознавства: 17.00.03. Київ.
3. Кияновська, Л. (2000). Українська музична культура: навчальний посібник. Тернопіль: Астон.
4. Козаренко, О. Українська національна музична мова: генеза та сучасні тенденції розвитку: автореф. дис. докт. мистецтвознавства: 17.00.03. Київ, 2001 р.
5. Кужелев, Д. (2023). Баянна творчість українських композиторів другої половини XX – початку XXI століття: монографія. Львів: СПОЛОМ.
6. Гонченко, Т., Рунчак, В. (2021). Митець має бути опозиційним. URL: <https://day.kyiv.ua/article/kultura/volodymyr-runchak-mytets-maye-buty-opozytsiynym>

Олег ЧЕПКАНИЧ,

здобувач другого (магістерського) рівня
вищої освіти, ДЗ «Південноукраїнський
національний педагогічний університет
імені К. Д. Ушинського»

СЕМАНТИЧНА МОЗАІКА ОПЕРНИХ ОБРАЗІВ У ТВОРЧОСТІ ДЖ. ВЕРДІ

У статті висвітлено семантичні аспекти оперного доробку Джузеппе Верді, що займає центральне місце в європейській музичній культурі XIX століття. Стверджується, що такі твори композитора, як «Травіата», «Аїда», «Ріголетто» та «Набукко», стали віхами в історії оперного мистецтва завдяки поєднанню виразної мелодійності, глибокого психологізму та соціальної актуальності. Показано, що семантична мозаїка оперних образів Верді — це складний механізм, який поєднує музику, текст, сценічну драматургію та історичний контекст. Дослідження цієї мозаїки дозволяє не лише зрозуміти творчий метод композитора, а й виявити універсальні принципи побудови музично-драматичних творів.

Ключові слова: опера, Джузеппе Верді, семантика, музичні образи, лейтмотиви, драматургія.

THE SEMANTIC MOSAIC OF OPERA IMAGES IN THE J. VERDI'S WORKS

Мілодська Д.	
Імагінація в музичному виконавстві: феномен сценічного образу.....	101
Дорош М., Кьон Н.	
Специфіка художньо-комунікативної діяльності хорового диригента.....	103
Цзі Міңці	
Драматургія та виконавська специфіка жіночих вокальних партій в операх В. А. Моцарта.....	107
Лапіна В., Ключова С.	
Вокальні цикли українських композиторів.....	110
Батюк Н., Ян Кунь	
Символічна образність пісенного фольклору як чинник активізації інтерпретаційних умінь вокаліста.....	114
Ісов Р.	
Жанрове розмаїття та стилістичні особливості баянної музики в мистецтві України.....	118
Чепканич Олег	
Семантична мозаїка оперних образів у творчості Дж. Верді.....	120
Чебан І.	
Ідея в хореографічному мистецтві та чинники її виникнення та формування.....	123
Ткаченко П.	
Формування виконавської культури баяніста в контексті національних традицій та сучасних художніх тенденцій.....	125
Москаленко Р., Клещуков В.	
Синтез інноваційних технологій та руху як основа нової естетики сценічної комунікації.....	129
Кожем'яка І.	
Музичний чинник як акустична основа передачі сенсу хореографічного задуму.....	133
Батюк Н., Ван Цзижуй	
Роль вокально-виконавської майстерності у подоланні сценічних бар'єрів майбутніх співаків.....	137
Лу Цзяї, Ашихміна Н.	
Виконавська майстерність вокаліста як прояв творчої індивідуальності.....	141
Руденко А.	
Індивідуальність балетмейстера у процесі формування художнього образу хореографічного твору.....	142